Eduskunta
Valtiovarainvaliokunnan asunto- ja ympäristöjaosto
00102 EDUSKUNTA

Asia: **Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2019**

Viite: HE 123/2018 vp, Luku 35.20

Suomen Omakotiliitto kiittää mahdollisuudesta lausua ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

Suomen Omakotiliitto on maamme pientaloasukkaiden ja vapaa-ajan asunnon omistajien valtakunnallinen edunvalvonta- ja palvelujärjestö. **Omakotiliittoon kuuluu 250 vapaaehtoisvoimin toimivaa omakotiyhdistystä ja vapaa-ajan asukkaiden yhdistystä, joiden yhteenlaskettu jäsenmäärä on 74.000 jäsentä**. Omakotiliitto on maamme 1,1 miljoonan pienkiinteistön omistajien ja 2,7 miljoonan asukkaan asialla. Lisäksi liitto ajaa maamme lähes 500.000 vapaa-ajan asunnon omistajien etua.

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA
ILMASTOTAVOITTEET, ASUMINEN JA ASUMISMENOT

Ympäristöministeriö rakentaa kestävää elinympäristöä ja vihreää kasvua. Toiminnan strategiset painopisteet ovat hyvä ympäristö ja monimuotoinen luonto, hiilineutraali kiertotalousyhteiskunta ja kestävä kaupunkikehitys

Omakotiliiton mielestä Ympäristöministeriön toiminnan painopisteet ovat yleisesti kannatettavia. Jokainen voi tehdä oman taloutensa puitteissa pieniä tekoja sekä toimia ja niin vaikuttaa ilmastonmuutoksen hillintään. On kuitenkin muistettava, että talouden nyt parannuttua liki kymmenen vuotta kestänyt taantuma vaikutti yleisen talouden lisäksi erityisesti kotitalouksiin. Kotitaloudet ovat velkaantuneita, asuntolainoihin on haettu lyhennysvapaita ja kotien huoltamista ja korjaamista on monesti lykätty. Nyt onkin keskeistä, että kotitaloudet voivat keskittyä kiinteistöjen ylläpitoon ja kunnostamiseen. Hallitusohjelman tavoite turhan sääntelyn purkamiseksi on hyvin kannatettavaa**.** Ilmastotavoitteiden saavuttamiskeinojen tulee olla kannustavia sekä taloudellisesti ja aikataulullisesti toteuttamiskelpoisia.

Viime vuosien talouden kasvun veturina on erityisesti ollut rakentaminen. Omakotiliitto haluaa jälleen kiinnittää huomiota talousarvion sivulla 808 esitettyyn omakotirakentamisen määrään: *”Viime vuosina voimakkaasti laskenut omakotitalojen rakentaminen on edelleen pysynyt varsin maltillisella tasolla*”. On totta, että pientalorakentamisen määrä laski merkittävästi taantuman aikana, mutta esimerkiksi vuodesta 2015 omakotitaloja rakennettiin 5200 kappaletta, ja kun ennuste tälle vuodelle on 7500 omakotitaloa, on kasvu kuitenkin yli 15%. Keskeistä on, että eri rakennustyyppejä kohdellaan julkishallinnossa tasa-arvoisesti.

Omakotiliitto esittää, että asumista tulee käsitellä omana kokonaisuutenaan. Nyt asuminen ja sen osa-alueet ovat esityksessä valtion talousarvioksi pirstaloituneet. Ympäristöministeriön hallinnonalan lisäksi asumista käsitellään talousarvioesityksessä myös useiden muiden ministeriöiden kohdalla. Tarkastelukulmana ei ole vaikutukset kuluttajiin, jotka kuitenkin aina viime kädessä ovat maksajia. Asumiseen vaikuttavat kustannukset eivät erillisinä näyttäydy siten niin suurina kuin asumismenojen kokonaisvaikutus on asumistalouteen. **Asumismenoja tuleekin siksi tarkastella kokonaisuutena, missä tarkastelussa lähtökohdaksi tulee ottaa asumistalous ja sen käytettävissä olevat tulot**.

Lähes 2,7 miljoonaa suomalaista eli puolet maamme väestöstä asuu pientaloissa. Useiden tutkimusten mukaan 60 – 80 % suomalaisista haluaa asua omakotitalossa. Asuminen on Suomessa kallista. Asumiseen käytetyt yksityiset kulutusmenot ovat kasvaneet tällä vuosikymmenellä noin 4,5 %:n vuosivauhtia ja kasvuennuste vuosille 2018-2020 on keskimäärin arviolta 2,1 prosenttia vuodessa. Asumisen kustannukset ovat suurimmat omakotitaloissa asuvilla, neljännes-viidennes perheen käytettävissä olevista tuloista. Heikoimmassa asemassa on öljylämmitteisessä omakotitalossa yksinelävä eläkeläisnainen, jonka tuloista asumisen osuus on kohta lähes 50 prosenttia! (Pellervon taloustutkimus PTT).

Postiosoite
Suomen Omakotiliitto ry
Asemapäällikönkatu 12 B
00520 HELSINKI

Puhelin
Vaihde (09) 680 3710
Sähköposti: etunimi.sukunimi@omakotiliitto.fi

Internet
www.omakotiliitto.fi
www.facebook.com/Omakotiliitto
https://twitter.com/omakotiliitto

RESURSSEJA NEUVONTAAN, TUKEEN JA KANNUSTIMIIN

Ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan kannustimia ja neuvontaa. Tämä on erityisen tärkeää pientaloasumisessa, missä pientalokanta on laaja, rakennuskannan korjaustarve on suuri, kiinteistönomistajat eivät ole rakentamisen ammattilaisia ja yksikkökustannukset sekä absoluuttiset kustannukset ovat suurimmat. Lisäksi kosteus- ja homeongelmien ratkaisemiseksi tarvitaan yhteiskunnan tukea. Edelleen muita toimia hyvän rakentamisen edistämiseksi tarvitaan.

Omakotiliitto esittää, että

1. Pientalojen korjausavustusten määrää tulee lisätä ja tukeen oikeutettujen **maksimitulorajoja** tulee **nostaa huomattavasti.** Pientalojen energia-avustukset ovat osoittaneet tarpeellisuutensa, ja siksi **Omakotiliitto vaatii pientalojen energia-avustusjärjestelmän pikaista palauttamista ja myönnettävien avustusten määrien nostamista.**

2. Pientalojen energia- ja korjausrakentamisen edistämiseksi viipymättä tulee **nostaa kotitalousvähennyksen määrä** 3000 euroon/puoliso **ja korvattava osuus** 60 %:iin **sekä vähennyksen kattavuutta laajentaa** myös suunnittelutyöhön**. Yksinasuvien kotitalousvähennyksen määrä tulee kaksinkertaistaa.** Kotitalousvähennykseltä tulee **poistaa omavastuuosuus.**

3. Tarvitaan **puolueetonta intressivapaata** yhteiskunnan rahoittamaa **korjaus- ja energianeuvontaa pientaloasukkaille.**

4. Tarvitaan valtiovallan tukea ja rahoitusta sekä suoraan yksineläville ikääntyville että kolmannen sektorin tuottamiin asumispalveluihin, kuten Omakotiliiton omakotitalkkaritoimintaan.

5. Ratkaisuna kasvaneisiin asumismenoihin **tulee olla asukkaille monipuolisesti ja yhdenvertaisesti asumisen tukijärjestelmiä, joiden avulla taataan kohtuuhintaisen asumisen toteutuminen asukkaalle asunnon asumismuodosta ja hallintamuodosta riippumatta (omistusasuminen/vuokra-asuminen).** Asumistukia maksetaan jo lähes 2 mrd. euroa vuodessa. Myös omistusasunnoissa asuvien määrä asumistuen saajina on kasvussa. Niin kauan, kun ei pystytä tarjoamaan kohtuuhintaista asumista, asumistuen tuleekin aidosti koskea myös omakotitalossa asumista ja kiinteistön omistamista asumiskustannusten noustessa suhteessa käytettävissä olevien tulojen määrään.

6. Kansalaisten asumistoiveisiin ja tarpeisiin vastaamiseksi tarvitaan monipuolista kohtuuhintaista asumista asumismuodosta ja asunnon hallintamuodosta riippumatta. Niiden avulla mahdollistetaan kansalaisten asumistoiveiden toteutuminen. **Siksi tarvitaan uusia keinoja, joilla mahdollistetaan kohtuuhintaisuus myös omistusasumisessa ja omakotitaloasumisessa.** Maaltamuuton aikaan 1960-70 -luvulla kohtuuhintaisille omistusasunnoille oli ARAVA-lainoja. Yhdenvertaisuutta lisäsi lähes puolen miljoonan asunnon rakentaminen omistuskäyttöön keski- ja pienituloisille. Siten kaikilla oli mahdollisuus omakotitaloasukkaiksi. Nykyisin kyseiset keinot puuttuvat ja uusia keinoja pitäisi luoda nykyistä enemmän. **Omakotiliitto kannattaa ehdotusta omakotirakentajan rahoitustilanteen helpottamiseksi, ts. omakotirakentajan asuntolainan valtiontakausehtoja muutettaisiin suhdanneluontoisesti.** Omakotiliiton mielestä **asuntolainojen korkojen verovähennysoikeutta ei tule leikata.**

Suomessa tulee yleisenä yhteiskunnallisena tavoitteena taata kaikille yhtäläinen ja tasapuolinen mahdollisuus kohtuuhintaiseen asumiseen ja elämiseen riippumatta iästä, asumismuodosta, asuinpaikasta, asunnon lämmitystavasta, asunnon omistusmuodosta taikka muista syistä. **Suomessa tarvitaan monipuolisesti erilaisia kohtuuhintaisia asumisen vaihtoehtoja.**

kunnioittavasti

Suomen Omakotiliitto ry

Ari Rehnfors
puheenjohtaja

Kaija Savolainen
toiminnanjohtaja

Postiosoite
Suomen Omakotiliitto ry
Asemapäällikönkatu 12 B
00520 HELSINKI

Puhelin
Vaihde (09) 680 3710
Sähköposti: etunimi.sukunimi@omakotiliitto.fi

Internet
www.omakotiliitto.fi
www.facebook.com/Omakotiliitto
https://twitter.com/omakotiliitto